

Окреслюючи історичний шлях українських митників, необхідно відзначити позитивний досвід і професійну майстерність, яких вони набули протягом останніх десятиріч в умовах колишнього Союзу РСР. Працюючи в досить складній соціально-економічній обстановці, переважна більшість наших колег самовіддано служили народові, подавали приклад виконання громадського обов'язку. Хоча і це треба підкреслити з усією категоричністю - нечисленні митниці, що діяли в Україні, були абсолютно безправними. В республіці не було жодних керівних або навіть координуючих структур, які б займалися митною справою. Всі питання - від асигнувань на інфраструктуру до видачі інспекторові форменого кашкета - вирішувались у центрі. Організація митної служби в незалежній демократичній Українській державі розпочалася з Законів України "Про митну справу в Україні" (прийнятий 25 червня 1991 року), „Про Єдиний митний тариф” та Митний кодекс (введені в дію протягом 1991-1992 років) [2].

На нашу думку, на сучасному етапі розвитку митної справи найбільш прийнятним для України є використання досвіду країн центральної та східної Європи, які нещодавно приєдналися до ЄС. Він передбачає дотримання низьких тарифних ставок на переважну більшість товарних позицій, особливо на товари з низьким ступенем обробки. Особливий захист потрібно приділяти продукції сільського господарства та окремим галузям машинобудування. Паралельно слід впроваджувати ефективну систему аналізу ризиків для запобігання митним правопорушенням. Корисним також стало б скорочення товарної номенклатури за прикладом Японії, Китаю чи США, що зробило б її більш прозорою і, як наслідок, зменшило зловживання з декларування товарів не за своїм кодом.

Література:

1. Гребельник О.П. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2014. – 696 с.
2. Мартинюк В.П., Баділь Б.Б. Податкова система: навчальний посібник. Тернопіль: Воля. – 2006. – 252 с.

Лілія Бурлак

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: к.е.н., доцент Годованець О.В.

АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Успішність переходу економіки і суспільства до сталого розвитку виступає пріоритетом світового розвитку і в значній мірі визначається якістю побудови податкової системи держави, і ефективністю податкового адміністрування в країні [1]. З наукової точки зору, держава як об'єкт управління нічим не відрізняється в цій якості від приватної корпорації. Якщо правильно обрані цілі, відомі наявні кошти і ресурси, то залишається лише навчитися ефективно застосовувати ці кошти і ресурси.

Основним фінансовим ресурсом держави виступають податки, тому ефективне управління податками можна вважати основою державного управління взагалі. Перехід до ринкових відносин та апробація декількох конструкцій податкової системи зумовили побудову сучасної системи адміністрування податків в Україні. що було неминучим з погляду бажання інтегруватись до світового економічного простору.

Намагання побудувати ефективну систему управління податковими відносинами, з одного боку, та усунути прогалини у адмініструванні податків і ліквідувати можливості окремих платників податків зловживати у податковій сфері, з другого боку, зумовило появу електронного адміністрування податку на додану вартість і реалізації пального на території України. Такому рівню оподаткування сприяли розвиток інформаційних технологій та широке застосування мережі Інтернет у світі, за допомогою таких елементів створено принципово нове середовище для здійснення підприємницької діяльності [2, с. 378].

Такий напрямок у адмініструванні податків часто називають «електронне оподаткування» і розглядають як «складну систему з такими напрямками розвитку: електронна реєстрація СПД, електронні податкові сервіси, електронна звітність, електронний аудит, електронна комерція, автоматизація процесів адміністрування податків і зборів (електронне відшкодування ПДВ), інформаційно-аналітична система ДФС, єдина інформаційно-комунікаційна платформа органів державної влади» [3, с. 23]. Серед основних сфер застосування електронного документообігу є не тільки подання податкової звітності до контролюючого органу, а й електронне адміністрування ПДВ.

Подання податкової звітності в електронній формі – це не чиясь забаганка, а шлях, по якому вже давно ідуть передові країни світу. Наприклад, такі країни як Англія, Данія, Ірландія, Люксембург, Канада, Німеччина, США, Швеція, Чехія, Франція повністю перейшли або переходять на електронну форму звітності. Вона необтяжлива та зручна, дозволяє уникнути витрат часу на індивідуальний камеральний прийом.

Подання всіх форм звітності з податку на додану вартість в електронному варіанті платником податку є вимогою часу та необхідністю покращення контролю у сфері непрямого оподаткування. Податок на додану вартість є основним джерелом наповнення бюджету. У 2015 р. до державного бюджету забезпечено збір податку на додану вартість з вироблених в Україні товарів у сумі 106,7 млрд. грн., що на 32,3%, або на 26,1 млрд. грн., більше відповідного періоду минулого року (рис. 1).

Запровадження електронного сервісу в Україні зумовило появу системи електронного адміністрування (СЕА) податку. Дана система призначена для безперервного оперативного контролю формування важливої складової бюджету країни – податку на додану вартість. Головною метою впровадження СЕА податку на додану вартість є запобігання зловживань шляхом незаконного отримання відшкодування податку з бюджету. За період дії електронного адміністрування податку на додану вартість (з березня по грудень 2015 р.) позитивні нарахування податку на додану вартість збільшились на 19,1 млрд. грн., або на 25,8%, порівняно з аналогічним періодом минулого року і склали 93,1 млрд. грн. Збір податку за березень – грудень 2015 р. становив 91,9 млрд. грн., що на 36,6%, або на 24,6 млрд. грн., більше, ніж за аналогічний період минулого року [4].

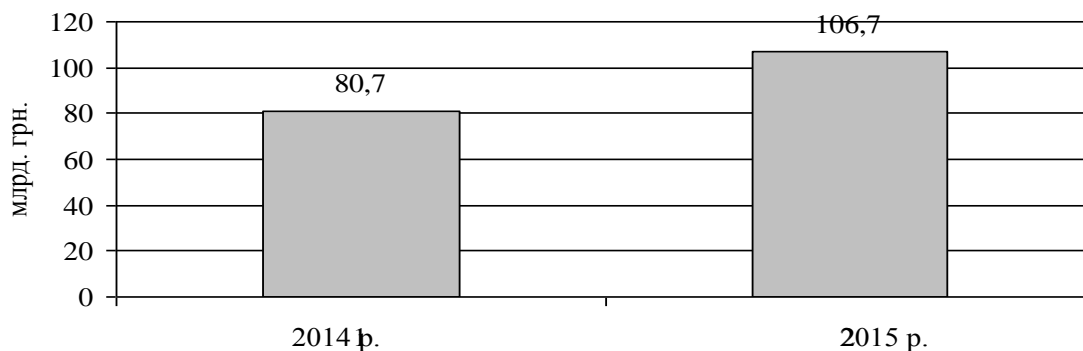

Рис. 1. Надходження податку на додану вартість протягом 2014-2015 рр. до державного бюджету України [4].

Завдяки СЕА податку на додану вартість інформація про обсяги бюджетних ресурсів з податку стала доступною у будь-який зручний час для платника податку (а не по закінченню звітного періоду, коли платники склали декларації). Крім того, електронне адміністрування податку дає можливість оперативно регулювати процес формування зобов'язань і податкового кредиту кожного з платників таким чином, щоб в цілому по країні сума відшкодування податку не перевищувала суму надходжень до бюджету.

Попри позитивні тенденції, у системі адміністрування податку на додану вартість. Залишаються невирішеними окремі питання. Так, основним напрямом слід рахувати вдосконалення процедур з відшкодування податку на додану вартість з державного бюджету за

рахунок моніторингу ризикових операцій, здійснення перевірок суб'єктів господарювання, що виступають платниками податку. Це дозволить створити запобіжні механізми зловживань як з боку контролюючих органів, так і платників податку.

Література:

1. Толкачев О. А. Налоговое администрирование как современный этап налоговой реформы // Молодой ученый. – 2014. – №17. — С. 330-333.
2. Огійчук М. Ф. Електронне оподаткування в системі обліку податку на додану вартість / М. Ф. Огійчук, І. В. Горковенко, І. В. Сколотій // Проблеми економіки. – 2014. – № 4. – С. 376-381.
3. Матвейчук Л. О. Державне управління оподаткуванням у процесі розвитку інформаційного суспільства: теоретичні аспекти // Вісник НАДУ. – 2014. – № 1. – С. 18 – 24.
4. Звіт про виконання Плану роботи Державної фіскальної служби України на 2015 рік [Електронний ресурс]: затверджено Головою ДФС України від 19.01.2016 р. – 96 с. – режим доступу: <http://sfs.gov.ua/data/files/131201.pdf>.

Сергій Ваврик

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: к.е.н., ст.викл. Дмитрів В.І.

ФУНКЦІЇ МИТНОЇ ПОЛІТИКИ

Джерелом формування принципів митної політики, як і митного права, виступають нормативно-правові акти. Можна виділити принципи загального значення, які є базою для розробки всієї державної політики України, та специфічні принципи, що властиві для державного регулювання зовнішньоекономічних відносин [1]. Такі принципи можна знайти в законодавчих актах з митних питань та певних програмних документах: посланнях Президента, програмах діяльності Кабінету Міністрів, інших концептуальних документах.

Зовнішньоекономічна діяльність (ЗЕД) держави завжди нерозривно пов'язана з митною діяльністю та митною політикою, оскільки причиною виникнення ЗЕД є наявність міждержавних економічних (торговельних) зв'язків як об'єкта державного впливу та контролю. Цей факт зумовлює переважання економічного характеру функцій митної політики.

На сьогоднішній день можна визначити 6 базових функцій митної політики: 1) фіскальну; 2) економіко-регуляторну; 3) захисну; 4) контрольну-організаційну; 5) інформаційно-статистичну; 6) міжнародно-політичну.

Зміст фіскальної функції митної політики [1] полягає в наповненні державного бюджету за рахунок стягнення митних платежів під час переміщення товарів через митний кордон України. До цієї ж функції належить здійснення валютного, грошово-вексельного та умовно-гарантійного контролю. Ще до цієї функції входить здійснення контролю за визначенням митної вартості товарів, аналіз та визначення шляхів ліквідації надтарифних та псевдотарифних механізмів митно-тарифного регулювання [2].

Економіко-регуляторна функція передбачає вплив з боку держави та її компетентних органів на зовнішньоекономічні відносини за допомогою засобів економічного та неекономічного (адміністративного) характеру для регулювання останніх з метою забезпечення національних інтересів та інтересів національних товаровиробників, створення сприятливих для них умов, забезпечення виконання державної політики у сфері економіки, виконання міжнародно-правових зобов'язань держави. Подібне регулювання здійснюється за допомогою встановлення ставок мита, ліцензування, квотування, сертифікації та встановлення інших нетарифних обмежень.

Захисну функцію іноді ще називають «правоохоронною», але вона як функція державної політики має дещо ширше значення, ніж просто правоохоронна діяльність держави [1]. Ця функція спрямована в першу чергу на захист держави від зовнішніх та внутрішніх загроз і в широкому розумінні включає: забезпечення національної безпеки держави, підтримання